

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 39/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Michalom Ferčákom, Bernolákova 1652/29, Topoľčany, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 19C/59/2022-353 zo 14. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia o odmietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu o priznaní znalečného. Súčasne navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a uplatňuje si náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy vedenom na základe žaloby sťažovateľa proti žalovanej [REDAKOVANÉ] okresný súd ustanovil za znalca [REDAKOVANÉ], znalca v odvetví klinickej psychológie detí, klinickej psychológie dospelých. Za vypracovanie znaleckého posudku č. 15/2024 mu okresný súd uznesením z 12. septembra 2024, vydaným vyšším súdnym úradníkom, priznal odmenu v celkovej výške 976,08 eur a uložil učtárni, aby vyplatila znalcovi túto sumu z preddavku zloženého žalovanou. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej ho žiadal zmeniť tak, že súd znalcovi neprizná odmenu za vypracovanie znaleckého posudku podľa § 3 ods. 5 písm. b) zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona o znalcoch“), keďže podľa názoru sťažovateľa nebol vypracovaný v súlade so zákonom o znalcoch. Znalecký posudok obsahuje

viacero konštatovaní a vyjadrení znalca zakladajúcich jeho presvedčenie, že nebol vypracovaný nestranné, resp. bol vypracovaný vylúčeným znalcom, preto ide o procesne nepoužiteľný dôkazný prostriedok. Sťažovateľ uplatnil proti znalcovi námietku zaujatosti 20. septembra 2024.

3. Okresný súd, zastúpený sudcom, napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol. Jediným dôvodom sťažnosti bola námietka sťažovateľa, že znalecký posudok nebol vypracovaný nestranné. Na vznesenú námietku zaujatosti znalca okresný súd neprihliadal, keďže sťažovateľ neuviedol ani nepreukázal žiadnu skutočnosť, ktorá by naznačovala pomer znalca k veci, k zadávateľovi či k inej osobe, ktorej sa úkon týka, naopak, sťažovateľ podal námietku zaujatosti až po oboznámení sa so znaleckým posudkom a ako dôvod zaujatosti uviedol tvrdenia znalca v znaleckom posudku. Okresný súd uviedol, že na základe uvedeného nemá pochybnosti o nezaujatosti znalca, a preto ani dôvod, prečo mu nepriznať odmenu. Sťažovateľ žiadne iné dôvody nepriznania odmeny predpokladané v § 3 ods. 5 písm. b) zákona o znalcoch neuviedol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie okresného súdu obsahuje prvky svojvôle a okresný súd sa nevysporiadal s jeho námietkami. V ústavnej sťažnosti opakuje argumentáciu, ktorou zdôvodňoval svoje pochybnosti o nezaujatosti znalca aj v konaní pred okresným súdom. Okresnému súdu uviedol konkrétne dôvody vzbudzujúce pochybnosti o nezaujatosti znalca, keď za dôkaz označil konkrétne časti znaleckého posudku. Znalec by sa mal vyjadrovať k zadávateľom položeným otázkam výlučne z hľadiska obsahovej náplne odvetvia, v ktorom je zapísaný. Nie je jeho úlohou vyjadrovať sa k právnym otázkam a ani (ako v okolnostiach prerokovanej veci) k procesnému postupu strany sporu, ani ho hodnotiť. Z obsahu znaleckého posudku podľa sťažovateľa vyplýva, že ho znalec vypracoval v presvedčení, že žaloba sťažovateľa by mala byť vzatá späť a za jej podanie by sa mal sťažovateľ ospravedlniť, preto možno dôvodne predpokladať, že to ovplyvnilo aj formulovanie odborných záverov v znaleckom posudku. Z uvedeného vyvodzuje pomer znalca k strane sporu, ako aj k veci. Uvádza, že žiadny zákon nevyklučuje, aby sa sporová strana dozvedela o dôvodoch na vznesenie námietky zaujatosti až z obsahu znaleckého posudku, zákonným limitom je iba sedemdnňová lehota na jej vznesenie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu o priznaní znalečného znalcovi a o jeho vyplatení z preddavku zloženého druhou sporovou stranou.

6. Ústavný súd považuje v prvom rade za žiaduce zdôrazniť povahu napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré je rozhodnutím procesným. Opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecného súdu o procesných otázkach rovnako ako rozhodovanie o trovách konania vrátane trov dokazovania za integrálnu súčasť civilného súdneho procesu, ktorá je zásadne výsadou všeobecného súdu. Preto takéto rozhodnutia meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak ide o taký excés z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo o také

extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika procesných rozhodnutí by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (porovnaj m. m. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 495/2018, I. ÚS 440/2021).

7. V obdobných veciach už ústavný súd uviedol, že rozhodnutím o trovách dôkazu nie je v zásade možné zasiahnuť do sťažovateľmi označených ústavných práv, keďže nejde o rozhodovanie vo veci samej, ale ide o rozhodovanie vyskytujúce sa v procese dokazovania a procesnom priebehu konania, ktoré svojím obsahom a účelom nespadá do rozsahu akéhokoľvek hmotného či procesného ústavou alebo dohovorom garantovaného a chráneného práva alebo princípu (I. ÚS 701/2022, II. ÚS 495/2018, II. ÚS 150/2020).

8. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd neprihliadal na sťažovateľom vznesenú námietku nezaujatosti znalca, a preto nemal dôvod nepriznať mu odmenu za vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu, že nemal byť vypracovaný nestranne, a iné dôvody nepriznania odmeny (oneskorené, neúčelnosť či nekvalitné vykonanie úkonu) sťažovateľ nenamietal.

9. Podľa § 3 ods. 5 písm. b) zákona o znalcoch sa tarifná odmena zníži alebo neprizná, ak znalec, tlmočník alebo prekladateľ vykonal úkon oneskorene, neúčelne alebo nekvalitne.

10. Ak okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáhal, aby okresný súd nepriznal znalcovi odmenu za vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu, ktorý § 3 ods. 5 písm. b) zákona o znalcoch nepredpokladá, tento postup podľa ústavného súdu nejaví známky svojvôle, ako sa domnieva sťažovateľ. Z obsahu ústavnej sťažnosti výslovne nevyplýva námietka, že okresný súd o sťažovateľovej námietke zaujatosti znalca nerozhodol samostatným uznesením, resp. samostatným výrokom.

11. Ak nad rámec uvedeného okresný súd ozrejml dôvody, prečo neprihliadal na námietku zaujatosti znalca uplatnenú po doručení znaleckého posudku a odôvodnenú len časťami znaleckého posudku a pripomenul kritériá pre posudzovanie pomeru znalca k veci, k zadávateľovi alebo k inej osobe, ústavný súd nepovažuje jeho odôvodnenie za nedostatočné.

12. V okolnostiach prerokúvanej veci ústavný súd pripomína, že v zmysle § 59 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) sa na vylúčenie znalca primerane použijú ustanovenia o vylúčení sudcu, teda aj § 53 CSP, v zmysle ktorého súd neprihliadne na námietku zaujatosti, ak sa týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo v jeho rozhodovacej činnosti.

13. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že namietané rozhodnutie nesignalizuje žiaden závažný procesný exces a ani zásah do označených práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta a v danom prípade teda nebol daný priestor na uplatnenie jeho kasačnej právomoci.

14. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, že predmetný znalecký posudok by mohol predstavovať procesne nepoužiteľný dôkazný prostriedok, poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) je zásadne právo „výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok,

a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Vzhľadom na to, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namietala rozhodnutie procesnej povahy v dosiaľ neskončenom konaní všeobecného súdu, nebolo možné dospieť k záveru o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Opačný postup by neprípustne rozširoval kompetencie ústavného súdu a vo svojich dôsledkoch by z neho robil ďalšiu súdnu inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (I. ÚS 120/2022, IV. ÚS 233/2011).

15. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu, ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo bez opodstatnenia zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu